

Žluťák

Ještě v devadesátých letech se pro úzké spony obdělávaly koňmi hlavně záhumenkové a zahrádkářské vinice. Dnes už koně ve vinohradech těžko uvidíme, je to již rarita, spíše je uvidíme na parkuru a při jezdeckém sportu anebo také při agroturistice za vínem na koni. Mechanizace nad nimi zvítězila. Dříve se vinice priorávaly na podzim, zjara se odorávaly a během roku se ještě proplečkovoaly, jak to bylo nutné.

V poslední době sledujeme pokusně návrat k hustší výsadbě vinných keřů, dokonce i v počtu deset tisíc na hektar, aby kořeny révy pronikly hlouběji do půdy a réva tak lépe hospodařila s vláhou v období výjimečného sucha, které se v posledních letech v některých regionech vyskytuje. Vinohradníci odborníci dokonce uvádí, že hustý spon je jediný způsob, který umí kořen dostat dolů do půdy. Podle druhů vedení révy vinné a jejích sponů se pak musí volit příslušná mechanizace pro obhospodaření vinic nebo to může být i obráceně, podle dostupné mechanizace volit způsoby vedení. Při širokých sponech se dají rovněž využívat polní traktory a mechanismy, při užších sponech to už musí být přizpůsobená speciální mechanizace. Zde by to v malém mohl být i návrat ke koním ve vinohradě.

Ale ke koním musí být koňáci, tedy ti, kteří s koňmi vše umí a starají se o ně. Neznal jsem lepšího koňáka, než byl strýc Staňa. S oblibou o sobě říkával: „Já su poslední válečný dítě v dědině, narodil sem se v osmnáctém roku.“ Opratě a koně mu v rukou jen hráli, bič skoro nepoužíval, jen na frajerské práskání, jako by oznamoval, že jede. Takovou radost z každé vyorané nebo zaklopené brázdy u vinohradu jsem dosud nikde neviděl. Sedl si vždy na konci brázdy („na hóvratích“, jak říkával) na rukojeť vinohradského plůžku a znaleckým okem hospodáře se podíval, zda je brázda rovná a stejná a kopíruje řadu keřů ve vinici. O koně se staral také s láskou; když jeden musel stát, hned ho láskyplně přikryl dekou, kterou měl pro tyto účely po ruce. Venku za vsí, mezi kopci a na polích na kozlíku vozu, byl ve svém žívlu. Šinul si to s koňmi po silnicích mezi poli, placatou čepici měl do čela a přivřenýma, jak cigánskýma černýma očkama pod kšiltlem hleděl ve velkém polokruhu dopředu, aby mu nic neušlo.

Jarní sluníčko se nesměle prodíralo mezi mráčky a strýci Domin s Karlem stáli pod frédem a kontrolovali, jak Jenda se svým hnědákem ukrájuje světlou vinohradnic-

Na snímku je Josef Drmola (ročník 1926) z Bavor, otec vinaře Jaroslava Drmoly, viz www.vinarstvidrmola.cz; datováno do padesátých let minulého století

kou hlínu od keřů révy. „Jó, neska už skoro nikdo vinohrady koňem nezavorává, dyť to je poslední vinohradnické kůň v dědině. Jen, esi to není brzo na vodvorání. To stréc Franta dycky vodvorával až poslední a pak se v hospodě chlubil, že ušetřil jednu kopačku a ešče vinohrad pohnojil zeleném hnojením, jak mu narůstla tráva a pěkně ju zaklopil,“ povídá Karel. „Dělá to skoro jak stréc Staňa, jó, to bel koňák, jak má bét. Šak mně taky vykládal, jak měli doma v hospodářství malýho koňa, kerýho dostali po válce vod Rusů. Říkali mu Pubik. Měřil v kohótku jen sto vosumaštyricet centimetrů. To je zrovna hranica kohótkové věšky, kerá půlí tyto zvířata na koně a poníky. Takže na koňa bét moc malé a na poníka a hucula zase velké, akorát mezi tem. A ešče měl jednu zvláštnost, měl barvu jako bílé kafé, no ani to, ani isabela, ešče víc do žluta, skoro žlutozlaté, zkrátka takové zvláštní žluťák! A na krku měl za-

rústlý střepiny z války, to belo vod teho, jak Rusům pré tahal těžký kulomety. Staňa říkal, že dyž na něm seděl, tak mu ty střepiny nahmatál. Šak bét podle teho taky vy-cvičené. Nelépsi bét do vinohradu, to chodil aji sám, bét klidné a hodné. To mně říkal kamarád Toník ze sosední dědiny, že měli ešče klidnějšího, mohutnějšího hnědáka ve vinohradech. Ten aji dyž se chytl za drát v řádku, tak zastavil a stál jak panenka, ažs mu drát vodmotal. S Pubikem se projížděly v hospodářství i vostatní polní plodiny, třeba řepa. Jenže dyž bela malá řepa a řádky nebely skoro vidět a projížděla se, tak Staňa jako kluk Pubika musel vodit za vohlávkou, tatík bét za proježdávadlem. Tak projíždijó a najedno blízko nad nima přeletělo a rachotilo letadlo. Pubik se vzepjal a prásk se sebó na zem a ležel jak mrtvé, ani se nehébal. Tatí, co se stalo? Nic, klid, klid, a jak se pomali vzdaloval rachot vod letadla, tak se Pubik posta-